

Боднар Василь Євгенович,
*здобувач наукової лабораторії з проблем досудового розслідування
Національної академії внутрішніх справ*

РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ УЧИНЕНИХ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ

Розбудова незалежної правової держави певною мірою залежить від ефективної протидії злочинності. МВС України визначено головним органом у системі центральних органів виконавчої влади щодо формування та реалізації державної політики у сфері захисту прав і свобод людини та громадянина, власності, інтересів суспільства і держави від злочинних посягань, боротьби зі злочинністю, розкриття та розслідування злочинів, охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки тощо.

Сьогодні правоохоронна діяльність є об'єктом постійної уваги українського суспільства, оскільки вона повною мірою уособлює реалізацією принципу верховенства права та забезпечення режиму законності в державній системі управління. При цьому додатковим об'єктом уваги постають такі ризики, як системні недоліки функціонування органів кримінальної юстиції, криза довіри громадян до правових інституцій, поширення кримінальних проявів серед працівників правоохоронних органів, слабкість громадського контролю за діяльністю державних органів влади [1, с. 5].

Корупція і влада є одночасно антагоністами і супутниками: влада породжує корупцію, без неї корупція як явище неможлива в принципі; корупція як соціальна корозія постійно «роз'їдає» державні структури; державна влада, у свою чергу, весь час намагається знищити корупцію. У такому двобої і відбувається співіснування

зазначених явищ. Водночас жодна з них не може здобути повну перемогу, як і зазнати повної поразки, оскільки повне корумпованих спільних відносин у сфері публічної влади означало б крах держави, а повне викоренення корумпованих зв'язків є неможливим, виходячи з соціальної сутності як корупції, так і влади. Зазначена ситуація до певної міри є парадоксальною за своєю суттю, але це реальна дійсність, з якою потрібно рахуватися та брати до уваги при з'ясуванні сутності корупції [2, с. 52-53].

Масштаби криміналізації та корумпованості влади мають тенденцію до неупинного зростання, сягаючи критичної межі, за якою настає втрата важелів керування державою з боку легітимної влади, розпад державних інститутів та припинення демократичного розвитку держави. Корупція, особливо в умовах поглиблення соціально-політичної та фінансово-економічної кризи в державі, становить серйозну загрозу національній безпеці України. Вона стала одним із негативних чинників, який суттєво впливає на ефективність діяльності органів державної влади, підірвав стабільність і систему правопорядку, захищеність прав, свобод і законних інтересів громадян.

В ході практичної діяльності найбільше проблемних питань виникає при розслідуванні кримінальних проваджень про злочини у сфері службової та професійної діяльності.

Проблема документування факту вчинення кримінального правопорушення відповідно до встановлення точного місця вчинення такого кримінального правопорушення. У більшості випадків неможливе до зазначення такого місця особою, яка вчиняє кримінальне правопорушення та вимагає неправомірну вигоду. Крім того, не завжди можна наперед передбачити місце де буде передача коштів, у якості неправомірної вигоди, бо особа яка буде отримувати неправомірну вигоду, з метою не бути задокументованою та викритою у цьому, перед самим отриманням неправомірної вигоди може змінити місце зустрічі. Наприклад, була домовленість про передачу коштів в кабінеті, а особа кошти в кабінеті відмовляється отримувати, а натомість сіла у власний автомобіль із заявником та від'їхала на певну відстань, де у власному автомобілі і отримала неправомірну вигоду. В даному випадку, легковий автомобіль являється іншим володінням особи, а тому проведення огляду в автомобілі з метою виявлення фіксації щодо вчиненого кримінального правопорушення, без згоди особи у володінні якої він являється, або дозволу суду є незаконним і здобути в ході цього докази, тобто вилучені кошти в якості неправомірної вигоди, враховані судом не будуть. Таким чином утруднює завчасне отримання ухвали слідчого судді на проведення обшуку, так як необхідне надання до суду правоустановчих документів на об'єкт обшуку, які необхідно отримувати на запити у відповідних установах.

Щоб вирішити цю проблему щодо зміни місця передачі неправомірної вигоди особою, яка вчиняє кримінальне правопорушення, на нашу думку, згідно положень ч. 3 ст. 233 КПК України слідчий, прокурор має право до постановлення ухвали слідчого судді на проведення обшуку увійти до житла чи іншого володіння особи.

Підсумовуючи викладене доходимо висновку, що ефективність діяльності підрозділів внутрішньої безпеки МВС України стосовно запобігання корупційним проявам, що вчиняються працівниками НПУ цілком залежить від повноти та оперативності надходження, а також якості обробки відповідної інформації, своєчасного реагування уповноважених на це працівників, щодо попередження та протидії корупційним діям на стадії підготовки, а також усунення причин й умов, що їм сприяють.

Список використаних джерел:

1. Мартиненко О.А., Шарікова В.П. Злочинна шкода, що вчиняється працівниками ОВС України при виконанні службових обов'язків. - Луганськ: ТОВ «Віртуальна реальність», 2013. -220 с.

2. Шляхи запобігання і протидії корупції в органах публічного управління України [Електронний ресурс] / В. М. Щегорцова. // Державне будівництво. - 2012. - № 2. - Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeBu_2012_2_40.pdf.